

KUSTBON

≡≡≡ Tidning för svenskarna i Estland ≡≡≡

Årg. II.

Onsdagen den 9 april 1919.

№ 5.

o o o o o o Redaktionen adress: Reval, Riddaregatan 3. o o o o o o

Vårt skötebarn.

Vem är det, frågas det möjligen. Manne Korkis, det gamla och välbekanta? Nej, det har redan vuxit ifrån oss går, sina egna vägar. Denna gång är det Kustbon, vi ha att dras med, den ända från födelsen ömtålige, som jämt gör de största anspråk på sina upphovsmäns kärlek och omvårdnad. Kanske han rent av var något för tidigt född! Hur som helst, nu fins han till, och skall den flämtande livslågan kunna underhållas, så måste vi alla, som i förhållande till pyret känna „blodet vara tjockare än vattnet,“ göra något till dess bästa. Vänta icke, att bara andra skall gör'at, utan var själv med på ett hörn. Varje svensk man och kvinna känne det som en kär plikt att hjälpa till. Om ej på annat sätt så genom att släppa in Kustbon i edra hem. Ja, i varje svenskt hem måste han in, ifall det skall bli något rejät av honom, om han skall kunna växa sig stor och stark. Alltså: in i varje svensk boning, från det illa tilltygade Nargö ända ned till det av alla politiska kastvindar, oberörda lyckliga Runö. Ja, varför ej sent av ned till själva Gammal-Svenskby! Ty även de äro „ben av vårt ben och kött av vårt kött.“ Och till sist våga vi utsträcka en bedjande hand till stamfränderna andra sidan haven — hjälp även ni till, bidrag till vårt skötebarns bästa! Låt Kustbon få komma till eder med hälsningar från Moder Sveas styvbarn, som i tusen år fört en hård kamp för sin tillvaro! Låt honom återknyta

dessa band, som varit nära på att brista! Låt honom omtala för eder, vad en kvarleva landsmän i Österled gjort och gör för sin existens, vad de tänka, känna och hoppas!

Ett ord till våra ombudsmän i byarna: Giv dig ingen ro, förrän varje svensk gård prenumererat på Kustbon på första halvåret. Truga och bed, bed och truga! Och du har gjort vår gemensamma sak en stor tjänst. Alltså, upp till nya tag för vår egen svenska tidning, skötebarnet Kustbon!

Farbror Svenske.

Protokoll

fört vid Swenska Folkförbundets kongress i Hapsal den 22 mars 1919. Närvarande woro omkring 100 representanter från olika swenska bygder.

§ 1.

Mötet öppnades av Swenska Folkministern S. Böhl med tal över ändamålet med kongressens sammankallande. Talaren påpekade, att det isynnerhet nu gällde, att tillwarataga våra swenska liwsintressen, då frågan om swestarnas kulturella autonomi är på dagordningen. Wi borde därför sammansluta oss, planlägga våra fodringar och söka få desamma realiserade. Efter talet awsjöngs gemensamt „Modermålets fång“.

§ 2.

Mötet skred till wal av 2 ordförande och 3 fetreterare, warwid enhälligt beslöts: utse till ordförande statsrådet S. Böhl, till 2 ord-

förande klofcare Joh. Nyman samt till sekreterare N. Blees, Joh. Berggren och And. Lindquist.

§ 3.

Redningen av mötet fortsattes av H. Pöhl. Innan färhanlingarna började påminde ordföranden de församlade om, att vi stå i stor tacksamhetsktuld till våra bröder, som stupat i striden för fosterlandet. De stupades minne hedrades med att de samtliga kongressdeltagarna alla under högtidlig tystnad reste sig från sina platser. — Vidare beslöts till överbefälhavaren sända följande hälsningstelegram: Swenska Folkförbundets kongress i Hapsal hälsar Estniska Republikens krigshär i det den tackar för det tappra försvaret av det gemensamma hemlandet, det fria Estland". Och till Premierministern ett så lydande: Swenska Folkförbundets kongress i Hapsal hälsar den Temporära Regeringen tillönsfande densamma all framgång i arbetet för det gemensamma fria Estlands uppbyggande".

§ 4.

Ordföranden uppläste följande dagordning, som sedan enhälligt antogs av kongressen:

1. Swensfarnas i Estland politiska ställning.
2. Swensfarnas kulturella autonomi, under olika frågor:
 - a) kvinnofrågan,
 - b) meddelanden från olika orter,
 - c) tidningsfrågan m. m.

§ 5.

Frågan „Swensfarnes i Estland politiska ställning" inleddes av N. Blees. Talaren påpekade, att det under den nu pågående socialpolitiska kampen och nydaningsarbetet på olika områden i landet uppstått en mängd politiska partier, och det var insynnerhet i agrarfrågan jämte några andra frågor, som icke alla kunde enas i landet och därför sammanslutit sig till olika parti. Även swensfarna, som i politiskt hänseende representeras av Sw. Folkförbundet,

wore tvungna att ta ställning till dagens politiska partifrågor. Talaren önsade, att Swenska Folkförbundet först och främst toge ställning till den så väl för swensfarna som för Estlands hela landbefolkning viktigaste frågan, agrarfrågan, åt vilken fråga också talaren ägnade sitt anförande och därvid höll sig vid följande punkter: a) varifrån skaffa jord för de behövande, b) på vilka villkor bör staten övertaga jord och c) på vilka villkor utdelas den till befolkningen. Frågan gav anledning till ett mycket livligt meningsutbyte och i frågor yttrade sig bland andra H. Westerblom, Österby, Joel, Nyman och A. Gehman. Alla enades visserligen om att för tillfredsställelse av jordbehov borde gods av staten ingrasas, men alla woro icke lika enade om hurumida gods skulle övertas med eller utan ersättning. Inledaren finner för sin del, att inga privata gods, såsom också redan skett, kunna övertagas utan ersättning och förresten kommer sällan ägaren själv, som ofta genom obligationer pantsatt sitt gods, att härigenom lida. Den av ordföranden omfattade resolutionen i denna del av agrarfrågan: „ersättning efter omständigheterna" fick därför, emedan andra förslag till resolution icke inlämnats, anses såsom enhälligt antagen av kongressen. Även i frågan: „på vilka villkor jorden borde utdelas" enades man, sedan förslaget av H. Westerblom, att endast utarrendera jordlotter för att förhindra jordspekulation, bliwit bemött. Kongressen tog följande resolution i agrarfrågan.

„För att tillfredsställa behovet på jord övertas av staten gods med rättvis ersättning efter omständigheterna, vilka gods sedan styckas och bildas till hemman och småbruk med full äganderätt för innehavaren men också med rättighet att erhålla på ärwlig fast arrende såväl på bestämmd som på obegränsad tid. Jorden i swenska bygder överlåtes först och främst till swensfarn. För jordspekulationen bör regeringen sätta en gräns".

§ 6.

Frågan „Svenskarnas kulturella autonomi“ refererades av Teol Nyman, som framkom med många vackra förslag i ämnet. Talaren framhöll att svenskarna borde söka få en svensk folkminister plats garanterad vid Estlands bliwande regering, lifaså garanti för, att svenskarna blewe representerade vid landets bliwande parlament. För ändamålet ansåg talaren „Svensk walfrets“ vara av nöden.

(Fortsättning i nästa n:r.)

Svenska — Estland.

Hjälp åt nödlidande Estlands-svenskar.

Den välkända författarinnan och Estlands-svenskarnas warmhjärtade vän fru Constance Ullner har hållit flera föredag och anordnat foareer i det Svenska-Finland för de nödlidande härute. Hittills har genom fru Ullner inkommit 500 Mark, och grunden till Estlands-svenskarnas nödhjälpsfond lagd.

Medlen förwaltas av Svenska Folkförbundets Centralstyrelse, Riddaregatan 3, Reval.

Walen till den Konstituerande Församlingen äro nu överständna och resultatet har i de Svenska bygderna varit synnerligen goda. I synnerhet ha Rickholz och Worsöboarna wisat att de äro svenskar. I Rickholz ha 724 röstberättigade awgivit 704 röster, däraw 601 för Svenska Folkförbundet, på Wormsö ha awgivit 1277 röster, däraw 944 för Svenska Folkförbundet. Äwen i Sutlep och Paschlep hade det kunnat vara värre än det är, när man tager hänsyn till den skamlösa agitationen, som bedrivits mot svenskarna, i det man narrat folket med löften att de estniska socialistpartierna utdela all jord m. m. utan all ersättning — utan pengar och förintet.

Det har ändå i Sutlep funnits 164 och i Paschlep 128 svenskar som röstat med Svenska

Folkförbundet. Från Rågöarne, Koris och Wichterpal föreligga ännu inga resultat.

Odinsholm. Svenskarna på Odinsholm hawa en längre tid varit utan skola, ity att medel för skolans underhåll och lämplig lokal saknats och öborna själwa, omkring 100 personer, icke förmått iurätt id underhålla skolan. För 7 år sedan underhöll Svenska Odlingens Wänner i Estland 2 år en skola därstädes, men i brist på medel måste arbetet igen inställas.

Nu har Svenska Folkministerium företagit mått och steg att på Odinsholm må i en snar framtid öppnas en folkskola. Man hoppas äwen få hjälp utifrån.

Postförbindelse med England. Poststyrelsen meddelar att postförbindelsen med England öppnats. Brev- och paketpost befordras. Sändningarna censureras.

Skolorna. Enligt folkupplysningsministerns cirkulär har skolarbetet att pågå till den 14 juni. De lokala skolstyrelserna kunna dock förkorta eller förlänga denna termin med 2 veckor, beroende på omständigheterna.

Påfflow ha skolorna från den 16 till den 24 april.

Politiska nyheter.

Ur Estniska Högtvarerets rapporter.

Den 4 april.

I riktningen mot Plestau ränsade våra trupper 5 bjar från fienden och togo ett antal fångar.

Den 5 april.

I riktningen mot Marienburg tillbakaflogs fiendens anfall wid Hopa, Kenpe och Mutfeneki av våra hjältemodiga trupper.

Den 6 april.

I riktningen Plestau wid byn Shumilowa och i riktningen Marienburg wid godsken Taiwola och Hopa tillbakaflogos fiendens anfall.

I riktningen mot Zamburg, vid Plüßa bron kastade våra trupper en större fiende grupp tillbaka och intogo byarna Stora och Lilla Gulki. En truppindelning av ryska Nordarmén jämte Baltiska tyska bataljonen gingo öfver Narowa floden och intogo byarna Stora och Lilla Sargiwje, Skamja och Stroja; togo 115 fångar och en kulspruta.

Den 7 april.

I riktningen mot Zamburg intogo andelningar av ryska Nordarmén i går flera byar, togo 2 kulsprutor och 100 fångar.

Strödda meddelanden.

Terrorer i Riga. Personer, som lyckats rymma från Riga, meddela att där awliwas dagligen 100—200 personer, ofta utan dom och ransafning.

Sverige och Danmark. I de närmaste dagarna wäntas flera frivilliga hit från Sverige och Danmark.

Hjälp från Skandinavien och Amerika till Estland. Amerika har lowat Estland matwaror för 400,000 dollar, ävenså för barnen in Estland matwaror för 20,000 dollar i weckan. Livsmedelsförvaltaren Swensson skaffar 200 ångare för transporten Krigshären får äwen mediciner och andra förnödenheter från Amerika. Detta sker på Skandinavians initiativ, där man mer och mer inser, att det lilla tappra Estland kämpar, icke blott för sin egen befrielse, utan för wästerlandets kultur mot österns barbarism.

Lenin och Trotzki i tysk tjänst. Den amerikanska kommittén, som grundats att klargöra den offentliga meningen, har låtit awrhycka 50 olika dokument warom framgår, att Lenin, Trotzki och andra bolsjewikledare från mars 1917 stått i tysk tjänst och fått mottaga stora pänningssummor. Dessa dokument ha anskaffats av Edgar Siffan, som wintern 1917/18 wistats i Ryssland.

Från London meddelas att general Shkura har intagit Wladikaukas, warwid 50,000 bolsjewiker tillfångatagits och stort krigsbyte erhållits.

I London har utkommit en bok kallad „Wita boken“, wari skildras bolsjewikernas grymheter och blodbad. Estland tillägnas ett särskilt kapitel.

I Paris fermeras en stor arme under general Hallers ledning för att öfver Danzig sändas till Polens hjälp i kampen mot bolsjewismen.

Annonser.

Swenska Folkministerium wid Estlands Temporära Regering har sitt kansli på Domen i Slottet. Kansliet är öppet kl. 9—2.

Handlanden C. Berg, Dorpatsgatan 8, Reval, mottager prenumeration å „Kustbon“ och säljer lösnummer.

Glöm ej att prenumerera på „Kustbon“, organ för swensarna i Estland, som utkommer en gång i weckan.

„Kustbon“ will wara en budbärare för landsmännen härute, påminna oss om våra plikter, befrämja våra politiska och medborgerliga rättigheter, och enligt förmåga bidra till det allmänna bästa och våra enskilda behov.

„Kustbon“ öppnar sina spalter för alla, som hawa intresse för war sak, och wäntar bidrag från alla våra bygder.

Prenumerationen å „Kustbon“ verkställles hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval; i byggderna hos „Kustbons“ medarbetare, wänner och gynnare.

Priset på „Kustbon“ är till den 1 juli Mark 4.50, postarwudet inberäknat 1 månad Mark 1.50.

Sprid tidningen, samla prenumeranter, sälj lösnummer!

Redaktionen.